

Avbjóðingarnar eru framvegis stórar

**HESI SEINNU ÁRINI
HEVUR LÚSIN VERIÐ
STÖRSTA AVBJÓÐINGIN
HJÁ FØROYSKU ALINGINI**

Árni Gregersen

arni@socialurin.fo

Søguliga hevur føroysk laksaaing havt risastórar avbjóðingar, sum hava broytt alivinnuna, so nú bert trýggjar fyrirkur eru eftir, sum ala laks.

Hitra, ILA, fellið av ymiskum slag og lúsaplágan hava gjørt tað avbjóðandi at fáast við aling.

Seinnu árin hevur tað fyrst og fremst verið lúsin, sum hevur ørkymlað. Hon er torfør at basa og tað vísir seg ofta, at var onkur heilivágur funnin, so gekk bert stutt tíð til lúsin gjørdist móttøðufør móti hesum.

– Eg var rættuliga tíðliga sannførdur um, at tað fór at ganga soleiðis, sigur Atli Gregersen, stjóri á Luna og útbúgvinn havlívfrøðingur.

Tí var tíðliga farið undir at hugsa um aðrar loysnir enn kemikalíu at basa lúsin við.

Nógvar royndir eru gjørdar seinnu árin, men umframt heilivágin, sum helst ikki skal koma í fiskin, so er ein annar stórir trupullíki, sum ávirkar nóg.

Tað streassar fiskin ómetaliga nóg, tá ið hann verður handfari nóg, sum tað verður gjørt við nógum lúsafyribýrgingarháttum.

– Vit hava roynt nógvar loysnir, sum eisini hava kravt handfaring,

men vit sóu skjótt, at tað ikki var serliga gott fyri fiskin, sigur Atli Gregersen.

Alifyritøkur hava skotið lús við lasara, laksurin er spulaður við flógvum vatni, hann er viðgjørdur við heilivág og brint yvir ilt.

Royndir eru gjørdar við sonevndum laksaskjúrnum. Hetta eru forhang, sum eru hongd rundan um aliringarnar og skuldu forða lúsin at koma framat laksinum.

Hetta hevur riggað í onkrum øðrum londum, men har fer lúsin sjálvandan longur niður enn eina fimm favnar.

Alistøðirnar í Føroyum liggja ofta á harðbalnum støðum har røringur er í sjónum. Har fara lýsnar nógvar longur niður. Tí riggaðu lúsaskjúrtni ikki.

Rognkelsi

Endalig loysn er ikki funnin á lúsapláguni enn, men hjá Luna hava tey valt at fara ein annan veg.

Í staðin fyri at brúka heilivág ella handfara fiskin nóg, hava tey valt at brúka rognkelsi, sum vápn móti lúsin.

Hetta sær út til at rigga væl á flestu støðum, har sum Luna alir. Nú taka tey laks, sum als ikki hevur fingið heilivág ella er handfari í sambandi við lúsaviðgerðina.

– Vit keypa rognkelsi úr Íslandi og tað hevur víst seg at rigga væl, sigur Atli Gregersen.

Men hetta er ikki nakað, sum kemur av sær sjálvum. Vísindaligar kanningar verða gjørdar av øllum

hesum og tað eru serliga Esbern Patursson, sum stendur fyri hesum arbeiði fyri Luna.

Luna er í tøttum ssamstarvi við Fiskaaling og serliga Kirstin Eliassen frá fiskaaling.

Fyrirtekan er komin so langt vísindaliga, at tað javnan eru boð eftir serfrøðinginum hjá fyrirkuni at koma uttanlands at halda fyrilestrar um evnið.

– Vit hava lúsapláguna enn runt um í Føroyum, men nú er tað soleiðis, at lúsatalini eru almenn. Hetta er gjørt, so vit alla tíðina vita, hvar plágan er, sigur Atli Gregersen.

Hann sigur, at í dag eru bert trý prosent av lúsin í Føroyum, á fiski hjá Luna.

Tað er eitt sindur ymiskt hvar lúsin trívist best. Ávis alistøð hava meira lús enn onnur og har er tað sjálvandi verri at basa lúsin.

– Men hetta má gerast. Lúsin er ein stór hótttan móti alingini í Føroyum, leggur hann afturat.

– *Seinnu árin hevur tað fyrst og fremst verið lúsin, sum hevur ørkymlað. Hon er torfør at basa og tað vísir seg ofta, at var onkur heilivágur funnin, so gekk bert stutt tíð til lúsin gjørdist móttøðufør móti hesum. Eg var rættuliga tíðliga sannførdur um, at tað fór at ganga soleiðis, sigur Atli Gregersen, stjóri á Luna og útbúgvinn havlívfrøðingur*

